

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєктів рішень Зачепилівської селищної ради «Про репрофілювання (зміну типу), зміну найменувань та затвердження статутів гімназій у новій редакції»

В Україні триває системна трансформація освітньої сфери, спрямована на забезпечення нової якості освіти на всіх її рівнях. Важливою передумовою ефективного впровадження змін є ґрунтовний аналіз наявних проблем та формування виваженої стратегії подальшого розвитку. Освіта є визначальним чинником соціально-економічного та духовного розвитку суспільства, забезпечує реалізацію конституційного права громадян на рівний доступ до якісної освіти.

З 2018 року в Україні реалізується реформа «Нова українська школа» (НУШ), яка має поетапний характер і триватиме до 2027 року. Відповідно до концепції реформи, з 1 вересня 2027 року старша школа (10–12 класи) функціонуватиме як трирічна профільна середня освіта.

Відповідно до підпунктів 3 та 4 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про освіту», до вересня 2027 року типи закладів загальної середньої освіти мають бути приведені у відповідність до вимог законодавства.

Статтею 35 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначено нові типи закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти на певному рівні освіти:

- початкова школа, що забезпечує здобуття початкової освіти;
- гімназія, що забезпечує здобуття базової середньої освіти;
- ліцей, що забезпечує здобуття профільної середньої освіти.

Статтею 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначено основні вимоги до ліцеїв, зокрема, функціонування не менше двох класів за трьома профілями навчання на рівні профільної середньої освіти (протягом 10-12 років навчання учнів, вводиться в дію з 01.09.2027).

Заклади освіти, що не відповідають вимогам, що визначені Законом України «Про повну загальну середню освіту», положенню про ліцей та ліцензійним умовам підлягають репрофілюванню (зміні типу).

Реалізація положень чинного законодавства у сфері освіти суттєво змінює підходи до організації профільної середньої освіти та передбачає створення спроможної мережі закладів освіти, здатної забезпечити якісну, конкурентну й доступну освіту відповідно до сучасних вимог.

Наявність малокомплектних закладів, які не спроможні забезпечити щонайменше три профілі та необхідну наповнюваність класів, об'єктивно унеможлиблює їх відповідність ліцензійним умовам з 2027 року.

На сьогодні існує низка системних проблем організації профільної середньої освіти у громаді, зокрема, функціонування значної кількості закладів, у яких створено лише один клас на паралелі 10-х 11-х класів.

Тому, рішенням XXVII сесії VIII скликання Зачепилівської селищної ради від 10.11.2022 № 3811 затверджено план оптимізації мережі закладів загальної середньої освіти Зачепилівської селищної ради на 2022-2027 роки. У якому передбачена зміна типу окремих закладів із ліцеїв на гімназії у 2027 році:

1. Комунальний заклад «Миколаївський ліцей» на Комунальний заклад «Миколаївська гімназія»;

2. Комунальний заклад «Рунівщинський ліцей» на Комунальний заклад «Рунівщинська гімназія»;

3. Комунальний заклад «Чернещинський ліцей» на Комунальний заклад «Чернещинська гімназія»;

4. Комунальний заклад «Бердянський ліцей» на Комунальний заклад «Бердянська гімназія»;

5. Комунальний заклад «Новомажарівський ліцей» на Комунальний заклад «Новомажарівська гімназія».

Відповідно до частини 3 статті 66 Закону України «Про освіту» та статті 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту», саме засновник приймає рішення про утворення, реорганізацію, ліквідацію або зміну типу закладу.

Чисельність першокласників (наявна та прогнозована)

Заклад освіти	Фактична кількість першокласників					Прогнозована кількість першокласників		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
КЗ «Миколаївський ліцей»	18	13	14	10	9	11	8	7
КЗ «Рунівщинський ліцей»	7	10	5	5	11	5	7	6
КЗ «Чернещинський ліцей»	7	8	5	7	5	5	5	5
КЗ «Бердянський ліцей»	10	8	11	14	6	6	7	10
КЗ «Новомажарівський ліцей»	9	8	7	8	5	6	4	5
РАЗОМ	51	47	42	44	36	33	31	33

Аналіз чисельності першокласників за 2021–2028 роки демонструє стійку тенденцію до зменшення контингенту.

Особливо показовою є ситуація в окремих закладах:

- КЗ «Миколаївський ліцей»: з 18 першокласників у 2021 році до прогнозованих 7 у 2028 році (зменшення більш ніж удвічі).

- КЗ «Новомажарівський ліцей»: з 9 до 5 учнів (скорочення понад 40%).

У більшості закладів прогнозовані показники не демонструють демографічного зростання, що свідчить про довгостроковий характер тенденції. А це означає, що зменшення кількості учнів означає неможливість формування повноцінних паралелей та профільних класів.

Чисельність учнів 10-11 класів (наявна та прогнозована)

Заклад освіти	2025/2026 н.р.					Прогнозована		
	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	2026/2027 н.р.	2027/2028 н.р.	2028/2029 н.р.

						10 кл.	11 кл.	10 кл.	11 кл.	10 кл.	11 кл.
КЗ «Миколаївський ліцей»	18	21	13	14	12	13	15	21	13	18	21
КЗ «Рунівщинський ліцей»	12	17	17	9	15	17	9	17	17	13	17
КЗ «Чернецьинський ліцей»	5	13	8	9	12	8	9	15	8	6	15
КЗ «Бердянський ліцей»	8	7	9	8	11	10	8	8	10	7	8
КЗ «Новомажарівський ліцей»	5	8	9	6	10	9	7	8	9	5	8
РАЗОМ	48	66	56	46	60	57	48	69	57	49	69

**Перспективна мережа
Комунального закладу «Миколаївський ліцей»
Зачепилівської селищної ради**

Навчальний рік	1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	ВСЬОГО
2026/2027	11	7	11	14	15	21	12	18	21	13	15	158
2027/2028	8	11	7	11	15	15	21	12	18	21	13	152
2028/2029	7	8	11	7	11	15	15	21	12	18	21	146

**Перспективна мережа
Комунального закладу «Рунівщинський ліцей»
Зачепилівської селищної ради**

Навчальний рік	1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	ВСЬОГО
2026/2027	6	11	6	5	20	13	14	13	17	17	9	131
2027/2028	7	6	11	6	11	20	13	14	13	17	17	135
2028/2029	6	7	6	11	12	12	20	13	14	13	17	131

**Перспективна мережа
Комунального закладу «Чернецьинський ліцей»
Зачепилівської селищної ради**

Навчальний рік	1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	ВСЬОГО
2026/2027	5	3	6	6	9	7	6	6	15	8	9	80
2027/2028	5	5	3	6	5	9	7	6	5	15	8	74
2028/2029	5	5	5	3	6	5	9	7	6	6	15	72

**Перспективна мережа
Комунального закладу «Бердянський ліцей»
Зачепилівської селищної ради**

Навчальний рік	1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	ВСЬОГО
2026/2027	5	8	12	12	7	10	14	8	7	10	8	101
2027/2028	7	5	8	12	12	7	10	14	8	8	10	101
2028/2029	10	7	5	8	12	12	7	10	14	7	8	100

**Перспективна мережа
Комунального закладу «Новомажарівський ліцей»
Зачепилівської селищної ради**

Навчальний рік	1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	ВСЬОГО
2026/2027	6	5	8	6	7	8	5	5	8	9	7	74
2027/2028	4	6	5	7	6	7	8	5	5	8	9	70
2028/2029	5	4	6	5	7	6	7	8	5	5	8	66

Аналіз фактичної та прогнозованої чисельності учнів старшої школи свідчить про відсутність тенденції до зростання контингенту в закладах освіти громади. Сумарна кількість учнів 10-11 класів у 2025/2026 н.р. становить 106 осіб по громаді. Фактична чисельність старшокласників не відповідає вимогам частини 1 статті 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту», яка передбачає функціонування не менше двох класів за трьома профілями навчання на рівні профільної середньої освіти.

Перспективні показники на 2026/2027 - 2028/2029 навчальні роки підтверджують, що жоден заклад не демонструє зростання учнівського контингенту.

Інформація про чисельність учнів у закладах загальної середньої освіти

Зачепилівської селищної ради

Заклад освіти	Кількість учнів	із них			Середня наповнюваність класів
		1-4 класи	5-9 класи	10-11 класи	
КЗ «Миколаївський ліцей»	162	51	85	26	14,73
КЗ «Рунівщинський ліцей»	128	32	72	24	11,64
КЗ «Чернецьинський ліцей»	87	27	39	21	7,9
КЗ «Бердянський ліцей»	103	37	47	19	9,36

КЗ «Новомажарівський ліцей»	76	25	35	16	6,46
РАЗОМ	556	172	278	106	10,1

Показник фактичної наповнюваності класів у КЗ «Рунівщинський ліцей», КЗ «Чернецьинський ліцей», КЗ «Бердянський ліцей», КЗ «Новомажарівський ліцей» нижчий, ніж розрахункова наповнюваність класів, яка становить для нашої громади 12,5. Особливо критичною є ситуація в Чернецьинському та Новомажарівському ліцеях, де середня наповнюваність класів фактично вдвічі менша за оптимальну.

Наведені демографічні та статистичні показники підтверджують, що концентрація старшої профільної школи в одному спроможному закладі є більш ефективною.

Важливу роль у поліпшенні якості освіти відіграє забезпечення оптимальних умов для навчання кожної дитини, до яких у нашій громаді належить, насамперед, організація підвозу. Зачепилівська селищна територіальна громада має достатню кількість автотранспортних засобів для здійснення підвозу здобувачів освіти до Зачепилівського ліцею.

Отже, метою прийняття проєктів рішень про перепрофілювання (зміну типу), зміну найменувань та затвердження статутів гімназії є:

- приведення типів закладів загальної середньої освіти у відповідність до вимог чинного законодавства у сфері освіти;
- забезпечення ефективного функціонування закладу загальної середньої освіти з урахуванням демографічної ситуації та реальної кількості здобувачів освіти;
- створення умов для якісного надання освітніх послуг на рівнях початкової та базової середньої освіти;
- упорядкування установчих документів закладу освіти.

Проєктами рішень передбачається:

- перепрофілювання (зміна типу) ліцеїв на гімназії з 01 липня 2027 року;
- зміна найменувань закладів без припинення юридичної особи та збереження коду ЄДРПОУ;
- затвердження статутів гімназій;
- визначення правонаступництва майнових і немайнових прав та обов'язків;
- доручення щодо державної реєстрації змін та дотримання вимог трудового законодавства у частині повідомлення працівників про зміну істотних умов праці.

Прийняття рішень забезпечить:

- дотримання вимог чинного законодавства України у сфері освіти;
- впорядкування мережі закладів загальної середньої освіти громади;
- збереження закладу освіти та робочих місць з дотриманням трудових прав працівників;
- створення стабільних умов для здобуття освіти дітьми громади.

Прийняття рішень Зачепилівської селищної ради

про проведення громадського обговорення проєктів даних рішень забезпечить:

- дотримання принципів відкритості та прозорості діяльності Зачепилівської селищної ради;
- врахування позиції жителів громади під час прийняття рішення щодо подальшого функціонування закладів освіти;

- мінімізацію соціальної напруги та запобігання можливим конфліктним ситуаціям;
- формування оптимальної та ефективної мережі закладів загальної середньої освіти громади.

Прийняття рішень про припинення набору учнів до 10 класу дозволить:

- забезпечити учням можливість здобуття повної загальної середньої освіти у закладі, спроможному здійснювати профільне навчання;
- підвищити якість освітніх послуг;
- забезпечити раціональне використання освітньої мережі громади;
- дотриматися вимог чинного законодавства України у сфері освіти.

Не прийняття даних рішень, у перспективі, створює ризики невідповідності ліцензійним умовам, втрати можливості провадження освітньої діяльності на рівні профільної середньої освіти, та як наслідок порушення права здобувачів освіти на гарантоване державою завершення повної загальної середньої освіти.